

اصول واکسیناسیون طیور

www.ketab.ir

تألیف : دکتر غلامحسین پورقنبری

عضو هیئت علمی دانشگاه اردکان

متخصص بهداشت و بیماری‌های طیور

سرشناسه	: پورقنبری مروست، غلامحسین، ۱۳۶۲-
عنوان و نام پدیدآور	: اصول واکسیناسیون طیور / نویسنده غلامحسین پورقنبری مروست.
مشخصات نشر	: اردکان: دانشگاه اردکان، انتشارات، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۲۹۴-۰۰۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: ماکیان -- مایه کوبی
موضوع	: Poultry -- Vaccination
موضوع	: مایه کوبی حیوان ها
موضوع	: Vaccination of animals
شناسه افزوده	: دانشگاه اردکان
رده بندی کنگره	: SF۹۹۵/۶ الف ۱۳۹۸
رده بندی دیوبی	: ۶۳۶/۵۰۸۹۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۶۲۶۸۶۲

دانشگاه اردکان

« اصول واکسیناسیون طیور »

ناشر : دانشگاه اردکان

مولفان : دکتر غلامحسین پورقنبری مروست

متخصص بهداشت و بیماری های طیور

ویراستار : دکتر مجید مروتی

نوبت چاپ : اول ، ۱۳۹۸

شمارگان : ۱۰۰۰ نسخه

قیمت : ۳۰/۰۰۰ تومان

صحافی و چاپ : قم - کمیل

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۲۹۴-۰۰۹

حق چاپ محفوظ

پیشگفتار

در ابتدای سخن، خداوند متعال را سپاس می‌گویم که در مسیر تالیف و نگارش این کتاب، همواره بنده را یاری و همراهی نمود. این مجموعه حاصل سالیان متمادی تدریس در دانشگاه، تجارب علمی و عملی در زمینه بهداشت و بیماری‌ها طیور، مدیریت بهداشتی و تغذیه‌ای گله‌های طیور می‌باشد. با توجه به رشد روز افزون جمعیت انسان در جهان و افزایش نیاز به مواد مغذی از جمله مواد پروتئینی، گوشت طیور با توجه به ویژگی‌های منحصر بفرد، مورد اقبال عمومی قرار گرفته است. از طرفی با توجه به اصلاحات ژنتیکی انجام گرفته و افزایش سرعت رشد و تولید، میزان حساسیت طیور نسبت به عوامل بیماری‌زا نیز افزایش یافته است. در چنین شرایطی، مدیریت کنترل و پیشگیری از بیماری‌ها، اهمیت بسیار ویژه‌ای پیدا کرده است. همگام با رعایت کامل اصول بهداشتی، پرورشی و تغذیه‌ای، بی‌شک انجام یک برنامه واکسیناسیون دقیق و بر اساس اصول علمی، به عنوان یکی از مهمترین ابزارهای مدیریت بهداشتی، کمک شایان توجهی به صنعت طیور خواهد کرد. علیرغم اینکه طیف گسترده‌ای از واکسن‌ها در گله‌های طیور مورد استفاده قرار می‌گیرد، اما همچنان تلفات و خسارات اقتصادی زیادی از ناحیه بیماری‌های طیور به صنعت طیور تحمیل می‌شود. با توجه به نیاز دانشجویان دامپزشکی و همکاران دامپزشک به مجموعه‌ای علمی و عملی، جهت حصول به نتایج مورد نظر در گله‌های طیور، کتاب اصول واکسیناسیون طیور به دایره تحریر درآمد. در همین راستا در مجموعه حاضر، ابتدا سیستم ایمنی طیور که شامل ارگان‌ها، بافت‌ها و سلول‌های دستگاه ایمنی می‌باشد، مورد بررسی قرار گرفته است، سپس انواع مکانیزم‌ها و پاسخ‌های دستگاه ایمنی طیور نسبت به میکروارگانیسم‌های بیماری‌زا و پاسخ‌های ایمنی در برابر میکروارگانیسم‌های موجود در واکسن‌ها توضیح داده شده است. همچنین در ادامه، انواع واکسن‌های موجود، روش‌های تهیه، انواع روش‌های واکسیناسیون و روش اجرای صحیح یک برنامه واکسیناسیون در گله، مورد بحث قرار گرفته است.

در پایان قابل ذکر می‌باشد از آنجا که مشورت، انتقاد و پیشنهاد هم از لحاظ شرعی و هم از نظر عقلی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار می‌باشد و بی‌شک به عنوان یکی از شاخص‌های اساسی پیشرفت و موفقیت در نظر گرفته شده است، اینجانب نیز با کمال میل آماده شنیدن نقطه نظرات و پیشنهادات کمک‌کننده همه اساتید و بزرگواران این عرصه، جهت برطرف کردن نقاط ضعف و توانمند کردن نقاط قوت این کتاب، می‌باشم. امید است با مطالعه کتاب حاضر، تحت عنوان اصول واکسیناسیون طیور، توانسته باشم گامی مهم در جهت بهبود و حل معضلات و مشکلات موجود در صنعت طیور کشورمان برداشته باشم.

دکتر غلامحسین پورقنبری مروست

متخصص بهداشت و بیماری‌های طیور

عضو هیئت علمی دانشکده دامپزشکی دانشگاه اردکان

فهرست مطالب

فصل اول: اهمیت واکسیناسیون

۲	مقدمه
۴	سیاست ها و برنامه های مدیریتی برای مقابله با عوامل خطر
۴	مدیریت درمان
۵	مدیریت کنترل و پیشگیری
۷	تاریخچه واکسیناسیون

فصل دوم: سیستم ایمنی طیور

۱۳	تعریف سیستم ایمنی
۱۳	اهمیت سیستم ایمنی
۱۶	ساختار سیستم ایمنی طیور
۱۶	بافت های لنفوئیدی اولیه
۱۶	تیموس
۱۷	بورس فابرسیوس
۱۹	طحال
۲۱	ارگان های لنفاوی ثانویه
۲۲	بافت های لنفاوی دستگاه گوارش
۲۳	پلاک های پی‌یر
۲۳	لوزه های سکومی
۲۴	زائده مکل

- ۲۴.....لوزه‌های ناحیه‌ی مری و پیلور.....
- ۲۵.....بافت‌های لنفاوی ناحیه ملتحمه و غدد هاردرین.....
- ۲۶.....بافت‌های لنفاوی خارج از ارگان‌های ایمنی.....
- ۲۶.....مغز استخوان.....
- ۲۷.....عملکرد سیستم ایمنی.....
- ۲۸.....سیستم ایمنی ذاتی.....
- ۳۰.....هتروفیل.....
- ۳۲.....مونوسیت.....
- ۳۳.....سلول‌های کشنده طبیعی.....
- ۳۴.....ایمنی اختصاصی.....
- ۳۶.....سیستم ایمنی وابسته به سلول.....
- ۳۷.....سلول‌های T کمک کننده.....
- ۳۸.....سلول‌های T سیتوتوکسیک.....
- ۳۹.....دندریتیک سلول.....
- ۴۰.....سیستم ایمنی هومورال یا خونی.....
- ۴۱.....ساختار ایمونوگلوبولین.....
- ۴۳.....لنفوسیت های B.....
- ۴۵.....پلاسماسل.....
- ۴۵.....سیستم مکمل.....
- ۴۷.....مسیر پروتئین‌های باند شونده به قند مانوز.....
- ۴۷.....سیتوکین‌ها.....

فصل سوم: ایمنی در واکسیناسیون

ایمنی در واکسیناسیون.....	۵۱
تولید آنتی بادی پس از انجام واکسیناسیون.....	۵۲
نقش ایمنی وابسته به سلول در واکسیناسیون.....	۵۲
پاسخ ایمنی به واکسن های زنده.....	۵۲
پاسخ ایمنی ذاتی به واکسن های زنده.....	۵۳
پاسخ ایمنی هومورال به واکسن های زنده.....	۵۳
پاسخ ایمنی سلولی به واکسن زنده.....	۵۴
پاسخ ایمنی به واکسن های کشته.....	۵۵
نقش ترکیبات ادجوان در واکسیناسیون.....	۵۵
پاسخ ایمنی به واکسیناسیون داخل جنینی.....	۵۹
نقش ایمنی غیر فعال در واکسیناسیون.....	۶۰

فصل چهارم: انواع واکسن ها

واکسن های کشته.....	۶۵
غیر فعال سازی.....	۶۷
فرمالدئید.....	۶۸
بتا پروپیولاکتون.....	۶۸
مکانیزم عمل بتا پروپیولاکتون.....	۷۰
روش های غیر فعال سازی جدید.....	۷۱
اشعه گاما.....	۷۲
واکسن های توکسوئید.....	۷۳
فواید واکسن های توکسوئیدی.....	۷۴
معایب واکسن های توکسوئیدی.....	۷۵